

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра Економіки підприємства та організації підприємницької діяльності

Допущено до захисту
Завідувач кафедри
Семенова В.Г. _____

“ ___ ” _____ 20__ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня бакалавр

зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
на тему:

**ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ
ПЕРСОНАЛУ ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ (ПРАТ
«НОВА ЛІНІЯ»))**

Виконавець:

студентка факультету ЦЗВФН
Орехова Аліна Вадимівна _____

Науковий керівник:

д.е.н., доцент
Літвінов Олександр Сергійович _____

Одеса 2020

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
Розділ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИКОРИСТАННЯ ПЕРСОНАЛУ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	5
1.1. Сутність та роль трудових ресурсів підприємства	5
1.2. Оцінка ефективності використання персоналу підприємства.....	15
Розділ 2. ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ПЕРСОНАЛУ НА ПІДПРИЄМСТВІ ПРАТ «НОВА ЛІНІЯ»	28
2.1. Загальна характеристика діяльності підприємства ПрАТ «Нова лінія»	28
2.2. Аналіз господарської діяльності ПрАТ «Нова лінія»	34
2.3. Оцінка ефективності використання персоналу на підприємстві ПрАТ «Нова лінія»	45
Розділ 3. НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ПЕРСОНАЛУ ПІДПРИЄМСТВА.....	52
3.1. Підвищення ефективності використання персоналу підприємства за рахунок впровадження кас самообслуговування.....	52
3.2. Підвищення ефективності використання персоналу ПрАТ «Нова лінія» за рахунок впровадження аутсорсингу	55
ВИСНОВКИ	58
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	60

ВСТУП

Розвиток ринкової економіки вимагає від підприємства підвищення ефективності виробництва, конкурентоспроможності продукції, робіт і послуг на основі впровадження досягнень науково-технічного прогресу, ефективних форм господарювання і управління виробництвом, активізації виробництва, ініціативи і т.д. Важлива роль у реалізації цієї задачі приділяється економічному аналізу ефективності використання трудових ресурсів на підприємстві.

Для забезпечення ефективного функціонування підприємств необхідно економічно грамотне управління їх діяльністю, яке багато в чому визначається вмінням її аналізувати. За допомогою аналізу вивчаються тенденції розвитку, глибоко і системно досліджуються чинники зміни результатів діяльності, обґрунтовуються плани й управлінські рішення, здійснюється контроль за їх виконанням, виявляються резерви підвищення ефективності виробництва, оцінюються результати діяльності підприємства, його підрозділів і окремих працівників, виробляється економічна стратегія його розвитку .

Для ефективної роботи в нових умовах зараз все частіше стали турбуватися працівники високої кваліфікації, які володіють знаннями за технологією, економіці, організації виробництва, здатні не просто виконувати розпорядження, а самостійно проявляти ініціативу і підприємливість.

Актуальність дослідження даної проблеми на сучасному етапі зростає все більше і більше. Це обумовлено відбуваються перетвореннями суспільного устрою, реорганізацією форм власності, заміною адміністративних методів управління економічними, перекладом економіки на ринкові відносини. Всі ці обставини надають якісно нового змісту процесу формування трудових ресурсів, а, отже, і дослідження цього процесу зараз набуває особливої значущості. Виходячи з вищесказаного приходимо до висновку, що конкретним завданням будь-якого аналізу трудових ресурсів підприємства є знаходження слабких місць у виробництві, пов'язаних з використанням робочої сили, а його метою –

вироблення таких рекомендацій, які дозволять підприємству знижувати обсяги і якість продукції, що випускається їм товарної продукції.

Об'єктом дослідження в кваліфікаційної роботі виступає ПрАТ «Нова лінія». Предметом дослідження є пошук шляхів підвищення ефективності використання трудових ресурсів підприємства.

Основна мета роботи полягає в дослідженні впливу трудових ресурсів на ефективність діяльності підприємства і пошук шляхів зростання ефективності їх використання. Основні завдання дослідження:

- розглянути теорію поняття трудових ресурсів та класифікації працівників підприємства;
- вивчити роль трудових ресурсів у підвищенні економічної ефективності на підприємстві;
- скласти організаційно-економічну характеристику ПрАТ «Нова лінія»;
- проаналізувати ефективність використання робочої сили в ПрАТ «Нова лінія» та рівень забезпеченості і використання трудових ресурсів;
- розрахувати рівень продуктивності праці та трудомісткості продукції;
- знайти чинники зростання продуктивності праці на ПрАТ «Нова лінія»;
- визначити економічну ефективність від впровадження заходів, щодо підвищення ефективності використання трудових ресурсів підприємства, що досліджується.

Методологічною основою дослідження є метод спостереження, угруповання і аналізу статистичної та бухгалтерської інформації. Теоретичною базою дослідження стали праці таких вітчизняних та закордонних вчених, а також статті з періодичної преси.

Нормативно-правовий та інформаційною базою дослідження послужили законодавчі акти України, укази Президента України, постанови Ради, а також звітна документація і внутрішня інформація підприємства.

Практична значущість дослідження полягає в тому, що на основі аналізу використання трудових ресурсів підприємства розроблено заходи щодо підвищення ефективності їх використання на ПрАТ «Нова лінія».

ВИСНОВКИ

Вирішення всього комплексу вирішення економічних і соціальних завдань розвитку продуктивних сил і вдосконалення виробничих відносин вимагає послідовного і неухильного підвищення ефективності праці всіх зайнятих в суспільному виробництві.

Поліпшення використання трудового потенціалу – основне джерело соціально-економічного зростання. Звідси очевидно значення колективного вивчення і аналізу основних факторів, що визначають як формування складу працюючих на підприємстві, їх професійну структуру і кваліфікацію, рівень загальної та спеціальної підготовки, так і шляхи підвищення ефективності праці. У вирішенні цих проблем необхідний системний підхід, який передбачає розгляд проблем праці в тісній єдності з розвитком виробництва, вдосконаленням суспільних відносин, здійсненням перетворень у системі господарювання та управління.

На підставі проведеного дослідження можна зробити наступні висновки:

1. Трудові ресурси підприємства – це частина трудових ресурсів країни, зайнятих на цьому підприємстві. Кількісна характеристика трудових ресурсів підприємства в першу чергу визначається такими показниками, як облікова, явочна і середньооблікова чисельність працівників. Якісна характеристика трудових ресурсів підприємства визначається ступенем професійної і кваліфікаційної придатності його працівників для досягнення цілей підприємства.

Трудові ресурси на підприємстві можуть бути охарактеризовані за допомогою наступних показників: коефіцієнт вибуття кадрів, коефіцієнт прийому кадрів, коефіцієнт стабільності кадрів, коефіцієнт плинності кадрів, коефіцієнт чисельності основних робітників і ін. Ефективність використання

трудоу ресурсів підприємства вимірюється таким показником, як продуктивність праці.

2. Інформаційною базою для аналізу використання трудових ресурсів служать чинні законодавчі та нормативні акти, що регулюють роботу підприємств, планово-нормативна документація, бухгалтерська і статистична звітність, заяви і скарги працівників і т.д.

3. При проведенні комплексного аналізу використання трудових ресурсів розглянуті наступні показники: забезпеченість підприємства трудовими ресурсами; характеристика руху робочої сили; використання фонду робочого часу; продуктивність праці; аналіз ефективності використання трудових ресурсів.

4. Ефективність використання персоналу вивчається з метою виявлення можливості вивільнення робітників на окремих ділянках виробничого процесу в результаті вдосконалення умов праці або визначення додаткової потреби в персоналі заданого професійно-кваліфікованого рівня.

5. Неодмінною умовою оцінки ефективності використання персоналу є зіставлення її результатів з оцінкою продуктивності праці. Продуктивність праці є основним показником, що характеризує ефективність праці. У ПрАТ «Нова лінія» спостерігається зростання продуктивності праці у 2018 році порівняно з 2015 роком.

6. На продуктивність праці впливає ряд факторів: технічні, технологічні, організаційні, економічні та соціальні. Вивчення даних факторів дозволило виявити резерви підвищення ефективності використання трудових ресурсів на ПрАТ «Нова лінія».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Экономика труда / Под ред. Шлендера П.Э., Кокина Ю.П. М.: Юрист, 2002.
2. Кулагина, Г.Д. Макроэкономическая статистика / Г.Д. Кулагина. М.: МЭСИ, 1999.
3. Труд и заработная плата в СССР. Словарь справочник. / Составитель Богатыренко З.С. М.: Экономика, 1975.
4. Соловьев, А.П. Экономическая и социальная эффективность использования трудовых ресурсов / А.П. Соловьев, Г.М. Романенкова. Л.: Лениздат, 1976.
5. Маркс, К. Капитал. Книга 1. Процесс производства капитала / К.Маркс, Ф. Энгельс. Сочинения, Т. 23.
6. Струмилин, С.Г. Проблемы экономики труда / С.Г. Струмилин. М.: Госполитиздат. 1957.
7. Котляр, А. Воспроизводство рабочей силы при социализме / А. Котляр. Экономические науки. 1972. № 4.
8. Сонин, М.Я. Экономика труда / Под ред. Иванова И.П. М.: 1976.
9. Косяков П.О. Трудовые ресурсы – экономическая категория / П.О. Косяков. Свердловск: Уральский филиал АН СССР. 1970.
10. Вопросы трудовых ресурсов в районах Сибири / Новосибирск. НГУ. 1961.
11. Литвяков, П.П. Научные основы использования трудовых ресурсов / П.П. Литвяков. М.: Мысль. 1969.
12. Касимовский, Е.В. Трудовые ресурсы: формирование и использование / Е.В. Касимовский. М.: Экономика, 1975.
13. Макконел, К.Р. Экономикс: принципы, проблемы и политика / К.Р. Макконел, С.Л. Брю. М. Дело. 1992.

14. Синк, Д.С. Управление производительностью: планирование, измерение и оценка, контроль и повышение / Д.С. Синк. М.: Прогресс. 1989. 528 с.
15. Хейне, П. Экономический образ мышления / П. Хейне. М.: Дело. 1992. 704 с.
16. Фишер, С. Экономика / С.Фишер, Р. Дорнбуш, Р.Шмалензи. М.Дело ЛТД. 1993. 864 с.
17. Генкин, Б.М. Экономика и социология труда / Б.М. Генкин. М. Нормаинфра. 1998. 340 с
18. Шаталова, Н.И. Трудовой потенциал работника: проблемы функционирования и развития / Екатеринбург. Издательство Уральского государственного экономического университета. 1998. 235 с.
19. Никитина И.А. Эффективность систем управления персоналом / И.А. Никитина. СПб. Издательство СПбГИЭА. 1998. 119 с.
20. Васильева, Л.А. Программно-целевой метод управления трудовыми ресурсами АПК / Л.А. Васильева. Автореферат дисс. кандидата экономических наук. Челябинск. 1996.
21. Букреев, А.М. Резервы повышения эффективности использования трудовых ресурсов предприятия в новых условиях хозяйствования / А.М. Букреев. Автореферат дисс. кандидата экономических наук. Воронеж. 1993.
22. Головастикова, Е.А. Управление трудовыми ресурсами полиграфического предприятия в условиях АСУП / Е.А. Головастикова. Диссертация кандидата экономических наук. Москва. 1988.
23. Кононова Г.А. Управление трудовыми ресурсами предприятия / Г.А. Кононова. Л.: Издательство ЛГУ, 1985.
24. Есинова, Н.И. Экономика труда и социально-трудовые отношения / Н.И. Есинова. М.: Издательство МГУ, 1999.
25. Каверин, С.Б. Мотивация труда / С.Б. Каверин. М.: Институт психологии. 1998.

26. Богатыренко З.С. Труд и заработная плата в СССР. Словарь справочник. / М.: Экономика, 1975.
27. Голованов, А.И. От производительности к эффективности труда / А.И. Голованов // Вестн. Том. гос. ун-та. – 2013. – №376. – С.137-141
28. Грузинов, В.П. Экономика предприятия /В.П.Грузинов.- М.: Банки и биржи, 2013. – 535 с
29. Романова, Л.Е. Финансовый анализ использования трудового потенциала коммерческой организации // Известия ТулГУ. Экономические и юридические науки. – 2016. –№1-1. С.175-179
30. Савицкая, Г.В. Экономический анализ: Учебник – М.: Новое Знание, 2014. – 321 с
31. Санникова, И.Н., Стась В.Н., Эргардт О.И. Комплексный экономический анализ: Учебное пособие – Барнаул: АГУ, 2012. – 498 с.
32. Бутурлин М. А. Актуальные направления работы службы персонала // Деньги и кредит. - М., 2010. - №7, с. 58 - 61.
33. Болюх М. А. , Бурчевський В. З. , Горбаток М. І. та ін. Економічний аналіз: Навч. посібник / [За ред. акад. НАНУ, проф. М. Г. Чумаченка.] — Вид. 2-ге, перероб. і доп. — К.: КНЕУ, 2003. — 556 с.
34. Экономика предприятия: учеб. пособие : под общ. ред. А. И. Ильина. – 4-е изд., стер. – М.: Новое знание, 2006. – 698с.
35. Кодекс законів про працю України з постатейними матеріалами. Ч. 1/ Укладачі: В. С. Ковальський, Л. П. Ляшко. – К.: Юрінком Інтер, 2004. – 608 с.
36. Іляш О. І. Продуктивність та ефективність праці, резерви і шляхи їх підвищення / О. І. Іляш // Науковий вісник НЛТУ України. – 2009. – Вип. 19.1 – С.164–166
37. Криклій А. Підготовка кадрів для банківської системи не обмежується вузівською програмою // Вісник НБУ. - К., 2008. - №5, с. 47 - 49.
38. Кукурудза І. І. Політична економія: матеріали до лекцій та семінарів. Черкаський національний ун-т ім. Богдана Хмельницького. — Вид. 2-ге, доп. — Черкаси : Вид. від. ЧНУ ім. Богдана Хмельницького, 2007. — 368с.

39. Музиченко С. А. Продуктивність праці, соціально-економічна сутність категорії // Формування ринкових відносин в Україні. – 2008. – №6. – С. 24–28.

40. Офіційний сайт компанії Systemgroup:
<https://systemgroup.com.ua/ru/resheniya-i-po/kassy-samoobslyzhivaniya>